

TÜRK ÜROLOJİ DERGİSİ

(T. Urol. Derg.)

Cilt : III , 4 , S: 363-366, 1977

KLİNİĞİMİZDE 1958 - 1976 YILLARI ARASINDA OPERE EDİLEN 586 BÖBREK TAŞI VAK'ASININ ÇEŞİTLİ YÖNLERDEN İSTATİSTİKSEL DEĞERLENDİRİLMESİ

*Statistical evaluation of kidney stone cases operated in our
clinic during 1958-1976*

Dr. H. N. TOKTAY (*), Dr. A. GÜRSAN (**), Dr. S. ÖZBEN (**)

Bugün için memleketimizde üroloji klinikleri, çeşitli vak'alar arasında ziyadesiyle işgal eden aktüel konu böbrek taşlarıdır. Taş teşekkülü hakkında da şimdiye kadar birçok araştırmacılar tarafından çeşitli teoriler ortaya atılmıştır. Burada, bu teorilere değinmeden, böbrek taşlarının klinik yönlerini açıklamak istiyoruz.

İlk dikkati çeken husus, memleketimizde böbrek taşı vak'alarının Avrupa'ya nazaran fazla görülmesidir. Diğer bazı memleketlerde de örneğin Güney Çin, Hindistan'ın Pencap eyaleti, Mısır, Suudi Arabistan, Madagaskar Rusya'da Volga vadisi ve Balkan ülkelerinde taş ensidansı yüksektir. Böylece haklı olarak Tıp kitaplarında coğrafi "taş bölgeleri (**stone areas**)" tâbirini almaktadır (1,2,3,4). Burada böbrek taşının az görüldüğü bir ülke olarak İngiltere ile kendimizi kıyaslayalım :

Londra'da St. Peter's Hospital'de Cerrahi kliniğine 30 sene içinde yatırılan hastaların takriben % 1'i üriner sistem taşı idi. Bu % 1'i teşkil eden total rakamın (3383 vak'a) yarısı (1733 vak'a) böbrek taşı idi (3). Bizim kliniğimizde ise; 1958-1976 yılları arasında yatırılarak tedavi edilen total vak'a sayısının (6518 vak'a), takriben % 24'ü (1565 vak'a) üriner sistem taşı idi. Bunların da takriben yarısını (798 vak'a) böbrek taşı teşkil etmekte idi (Şema: 1).

(* Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Üroloji Kürsüsü Profesörü

(**) Aynı kürsü müth. asistanları

— 1-6 Ekim 1977 IV. Türk Üroloji Kongresinde tebliğ edilmiştir.

Şema : 1

1958 - 1976 yılları arasında kliniğimize yatan vak'a sayısına oranla üreter sistem taşları ve böbrek taşlarının kıyaslanması

	Total yatan hasta	Üreter sistem taşları	Böbrek taşları
Vak'a sayısı	6518	1515	798
Yüzde oranı	100	24.010	12.242

Cins durumuna gelince : London Hospital'da böbrek taşı vak'alarının 849'u erkek ve 719'u kadın idi (3). Kliniğimizde ise bu oran opere 586 böbrek taşı vak'asında 363 erkek ve 223 kadın şeklinde saptandı (Şema: 2).

Şema : 2

Böbrek taşlarının cinsine göre dağılımı	Cins	Erkek	Kadın
	İngiltere	849	719
E. Ü Ürol. Kl.	363	223	

1958-1976 yılları arasında opere edilen 586 böbrek taşı vak'asının kliniğimize müracaat ettiklerinde ikamet ettikleri vilâyetler gözden geçirildiğinden; % 85'ini başta kliniğimizin bulunduğu vilâyet olmak üzere çevre vilâyetler teşkil etmektedir (Şema: 3).

Şema : 3

Opere edilen 586 böbrek taşı vakasının kliniğimize müracaat ettiklerinde ikamet ettikleri vilâyetler

VİLÂYET	İZMİR	MİLLÎTAR	AYDIN	URUZLU	KÜÇÜK	BHİREKİ	UŞAK	AFYON	ANTALYA	ÇORLU	KÜTAYHİ	KONYA	BURSA	İZMİR	İSTANBUL	EDİRNE	MİLLÎTAR	BURSA	EMİNE	TEKİR	TOTAL
Vak'a sayısı ve Yüzde oranı	264 / 45.05	77 / 13.15	46 / 7.85	42 / 7.17	30 / 5.11	28 / 4.77	34 / 5.83	17 / 2.90	12 / 2.04	9 / 1.53	9 / 1.53	7 / 1.19	5 / 0.85	5 / 0.85	3 / 0.51	2 / 0.34	2 / 0.34	2 / 0.34	1 / 0.17	1 / 0.17	586

Böbrek taşı hastalarımızın yaş durumuna gelince, her iki cinste de ekseriyetin genç yaşlarda olduğunu görmekteyiz (Şema: 4). Bu istatistik tablo-

Şema : 4

Opere edilen 586 böbrek taşı vakasının yaş gruplarına göre dağılımı

Yaş grubu	1-10		11-20		21-30		31-40		41-50		51-60		61-70		71-80		Total
	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	
Vak'a sayısı ve Yüzde oranı	28 / 4.77	9 / 1.53	53 / 9.04	34 / 5.83	79 / 13.40	52 / 8.87	76 / 12.99	55 / 9.38	79 / 13.40	30 / 5.11	34 / 5.83	28 / 4.77	12 / 2.04	5 / 0.85	2 / 0.34	-	586
Total	37	87	131	141	109	62	17	2	586								

da da görüldüğü üzere böbrek taşı vak'alarının daha ziyade 20-50 yaşları arasında yani gençlikte görülen bir hastalık olduğu anlaşılmaktadır.

Taş teşekkülü bakımından henüz memleketimizde beslenme yönünden bir araştırma yapılmış değildir. Biz de böyle bir girişimde bulunmadık. Ancak aynı beslenme şartları içinde bulunan bir ailede çok defa bir kişide taş teşekkülünün görülüşü böbreğe ve kan kimyasına ait faktörlerin de payı olduğunu düşündürmektedir. Keza iki taraflı taş teşekkülünde hiperparatiroidizm yanında yetersiz beslenmeyi faktör olarak kabul edebiliriz. Kliniğimizde 19 sene zarfında opere edilen böbrek taşı vak'alarının 506'sı tek taraflı, 80'i ise çift taraflı idi (Şema: 5).

Sema : 5

Opere edilen 586 böbrek taşı vak'asının lokalizasyonu

Lokalizasyon	Tek taraflı				Çift taraflı				T o l a l								
	Sağ		Sol		Sağ ve Sol		Sağda tek										
	Teş. taş	Mült. taş	Teş. taş	Mült. taş	Teş. taş	Mült. taş	Solda tek	Saçmada mult.									
	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀	♂	♀							
Vak'a sayısı ve Yüzde oranı	107	75	49	31	106	63	48	27	25	15	15	6	6	4	7	2	586
	11.25%	12.78%	1.36%	5.23%	10.07%	10.75%	8.19%	4.60%	4.26%	2.55%	2.55%	1.03%	1.03%	0.62%	1.19%	0.34%	
Total	182		80		169		75		40		21		10		9		586
	262				244				80								
	506								80								

Böbrek taşı hastalarımızın en belli başlı şikâyeti azınlığı kolik tarzında olmak üzere böbrek ağrısı idi. Klinik tetkiklerimizde bilhassa taşın lokalizasyonu ve tek veya multipl oluşu bakımından basit radyografi yanında, böbreklerdeki bilimum değişiklikleri ve özellikle taşın böbrek boşlukları ile olan münasebetini göstermesi bakımından ürografik tetkiki rutin olarak kullandık. İ.V.P. de netice alamadığımız vak'alarda retrograd pyelografi ile tetkikimizi tamamladık.

586 böbrek taşı vak'asında uygulanan operasyonlar

Operasyon	Pyelolitotomi		Pyelolito.+ Pyeloplasti	Pyelonef. rolitotomi	Pyelolito.+ Nefrostomi	Nefrolito- tomi	Nefrektomi	Nefrolito- tomi	Total
	post.	ant.							
Vak'a sayısı	382	29	4	10	18	2	67	74	586
Yüzde oranı	65.187	4.948	0.682	1.706	3.071	0.341	11.433	12.627	99.995

19 sene içinde böbrek taşı tanısıyla kliniğimize yatırılan 798 vak'anın 586'sı opere edilmiş, 212 vak'ada ise operasyona lüzum görülmemiş veya çeşitli nedenlerle operasyon sakıncalı görülmüş ve tıbbî tedavi ile yetinilmiştir.

Opere edilen 586 vak'anın 382'sine (% 65.187) pyelolitotomi posterior, 67'sine (% 11.433) nefrolitotomi uygulanmıştır. 74 vak'aya (% 12.627) ise nefrektomi uygulanmıştır (Şema: 6).

Opere edilen vak'alardan 6 tanesi postoperatuvar devrede çeşitli nedenlerle vefat etmiş, diğerleri ise şifa ile taburcu olmuşlardır.

Ö Z E T

Bu yazımızda, kliniğimizde 1958-1976 yılları arasında opere edilen 586 böbrek taşı vak'ası hakkında, yaş ve cins durumuna, taşın tek veya çift taraflı oluşuna, uygulanan operasyon şekillerine ve vak'aların kliniğimize müracaatlarında ikamet ettikleri merkezlere göre ayrı ayrı tablolarla istatistiki bir bilgi verilmiştir.

Keza, memleketimizde Üroloji kliniğine yatan hastalar arasında ürener sistemin bir kısmını teşkil eden böbreklerde taş teşekkülünün Avrupa'ya nazaran daha fazla olduğu da bu çalışma ile anlaşılmıştır.

S U M M A R Y

Between 1958 and 1976, among 6518 patients admitted to our Department of Urology, 798 cases were renal stones. They were investigated clinically and treated surgically.

Among 586 cases operated on, only 6 patients died.

The outstanding feature was that in Turkey the renal stone cases are much higher in number than those in the European countries.

The outstanding feature was that in Turkey the renal stone cases are much higher in number than those in the European countries.

In this article all renal stone cases have been shown in tables with regard to their age, sex and also location in one or both kidneys.

It has been concluded that in Turkey Renal lithiasis constitute a major part of the Urologic surgery.

K A Y N A K L A R

- 1 — Campbell, M. F., Harrison, J. H. : Urology, Third edi., Vol. I, W. B. Saunders Comp., 1970, p. 687.
- 2 — Dodson, A. I. : Urological surgery, 4th. edi., C. V. Mosby Comp., 1970.
- 3 — Rolnick, H. C. : The Practice of Urology, Vol. 2, Lippincott Comp., 1949, p. 798.
- 4 — Williams, D. I. : Paediatric Urology, Butterworths Comp., 1968, p. 323.